

Spojenci bránící severoafrický přístav Tobruk. Zleva Polák, Brit, Ind, Australan a Čech, 22. říjen 1941

Výběr událostí průběhu druhé světové války

- Druhá světová válka začala 1. září 1939 útokem Německa na Polsko. Francie a Velká Británie tehdy přestaly Německu ustupovat a vyhlásily mu válku.
- O dva týdny později, 17. září 1939, na Polsko zaútočil také Sovětský svaz. Ačkoli Německo a Sovětský svaz později bojovaly proti sobě, na začátku války se dohodou známou jako pakt Ribbentrop-Molotov, pojmenovanou podle ministrů zahraničí obou států, dohodly na vzájemném neútočení. V tajném dodatku tohoto paktu si navíc rozdělily mezi sebe střední a východní Evropu.
- V listopadu 1939 napadl Sovětský svaz Finsko.
- V dubnu 1940 Německo napadlo Dánsko, Norsko a v květnu Belgii, Nizozemí a Francii. Všechny tyto státy byly rychle poraženy početnější a technicky lépe vybavenou německou armádou. Britské jednotky, které působily od podzimu 1939 ve Francii a v Belgii unikly zničení jen díky nouzové evakuaci do Anglie z přístavu Dunkerque. Německo následně opevnilo západní pobřeží Evropy tzv. Atlantickým valem.
- V létě 1940 obsadil Sovětský svaz část Rumunska a pobaltské státy Litvu, Lotyšsko a Estonsko.
- V létě a na začátku podzimu 1940 proběhla letecká bitva o Velkou Británii. Ačkoli britská města byla vystavena ničivému bombardování německým letectvem, Britové za přispění mnoha svých spojenců, včetně vojáků uprchlých z Polska nebo z Československa, a také za přispění nově vynalezeného radaru, Velkou Británii ubránili.
- V lednu 1941 Německo a jeho spojenec Itálie napadly Jugoslávii a Řecko. Kromě Egypta ovládli Němci a Italové spolu s částí Francouzů¹ i celou severní Afriku.

¹ Po německém útoku na jaře 1940 se Francie rozdělila na sever, který byl okupován Německem, a jih, který se rozhodl s Němci spolupracovat (tzv. Vichistická Francie, podle města Vichy, které bylo jejím centrem).

- V červnu 1941 Německo překvapivě napadlo svého dosavadní sovětského spojence. Německá vojska postupovala rychle do nitra Sovětského svazu, obklíčila Leningrad, přiblížila se k Moskvě a ke Stalingradu.
- V srpnu 1941 uzavřel britský premiér Winston Churchill a americký prezident F. D. Roosevelt dohodu známou jako Atlantická charta. Oba státy se v ní zavázaly k hospodářské spolupráci namířené k porážce nacistického Německa.
- V prosinci 1941 zaútočilo Japonsko na americkou tichomořskou vojenskou základnu Pearl Harbor. Cílem Japonska bylo získat nadvládu v jihovýchodní Asii a v Tichomoří. Spojené státy vyhlásily Japonsku a jeho spojencům (tedy i Německu) válku.
- V listopadu 1942 se Sovětskému svazu podařilo zastavit německý útok a ubránit strategické město Stalingrad. Sovětská armáda zajala tisíce německých vojáků a přešla do protiútoků.
- V závěru roku 1942 a na začátku roku 1943 se Britům a Američanům podařilo porazit Němce, Italy a Francouze¹ v severní Africe.
- V červenci 1943 se Spojenci² vylodili na Sicílii a v jižní Itálii. V září téhož roku se Itálie Spojencům vzdala, byla však obsazena německými jednotkami a tvrdé boje o Apeninský poloostrov pokračovaly mezi Spojenci a Němci.
- Na přelomu listopadu a prosince 1943 se v íránském hlavním městě Teheránu sešel britský premiér Churchill, americký prezident Roosevelt a sovětský vůdce Stalin (tzv. „Velká trojka“) a jednali o společné taktice v boji proti mocnostem Osy².
- V červnu 1944 prolomili Spojenci německý Atlantický val a vylodili se na severu Francie — v Normandii. Následně začali osvobozovat Francii, Belgii, Nizozemí a Lucembursko.
- V březnu a v dubnu 1945 bylo Německo obklíčeno ze všech stran a Spojenci ho začali dobývat. Na konci dubna spáchal v Berlíně Adolf Hitler sebevraždu a 8. května 1945 podepsal jeho nástupce admirál Dönitz bezpodmínečnou porážku Německa. Válka v Evropě skončila.
- V červenci a srpnu 1945 proběhla tzv. Postupimská konference, na které zástupci „Velké trojky“ jednali o poválečném osudu Německa a také o novém uspořádání poválečné Evropy.
- V srpnu 1945 použilo americké letectvo nově vyvinuté jaderné bomby ke zničení japonských měst Hirošima a Nagasaki. Japonsko se pod hrozbou dalších takových útoků vzdalo a 1. září 1945 skončila válka také v Tichomoří.

² Výrazem „Spojenci“ se v dějinách druhé světové války označuje zejména společenství USA, Velké Británie a SSSR, které se spojily v boji proti tzv. „mocnostem Osy“ (podle výrazu Osa Berlín-Řím-Tokio), tedy Německu, Itálii a Japonsku. Na straně obou nepřátelených bloků bojovalo však mnohem více států. Na straně Spojenců například Kanada, Austrálie, a také ze svých okupovaných zemí uprchlí Poláci, Francouzi nebo Češi, Slováci (ale i Němci). Na straně osy bylo určitou dobu naopak např. Finsko, Maďarsko, Rumunsko, Slovensko nebo Chorvatsko.